

Джордж Мельбери.

Мужчина.

„Його прізвище Ремсон — лікар і один з пасажирів другої класи. Більше не відомо про нього“.

Нікому на кораблі „Скотленд“, що плыв в напрямі Японії не вдалось пізнати Джемса Ремсона. Йому самому мабуть краще було проходжуватися і любитися красою морської подорожі; інакше годі було пояснити собі серйозне обличчя, яке показував, коли хтось пробував навязати з ним балачку.

Одного передполудня, коли нетовариський добродій ішов вузькими сходами на поклад першої класи несподівано стрінув тридцятилітню жінку. Обое стрепенулися зі здивування і Ремсон судорожно зловився поруччя, щоби не впасти. Була це з певністю неждана стріча, вельми неприємна для обоїх.

Вона мала дуже добру одіж; відразу було пізнати, що вона жінка шляхотного походження. Її обличчя досить гарне без помочі якихнебудь косметичних забігів, але деякі черти довкола її очей і уст вказували, що вона багато перетерпіла.

Лице Ремсона несподівано зблідло. „Добрий Боже“, застогнав, „я не знав, що ви тут. Я — ви — може не думаєте мене зраджувати, Маргарет“? Одну хвилину вона гляділа на нього чужим, холодним і згірдливым зором.

„Потребуєте грошей“? — запиталася.

„Ні“, — відказав майже покійрно. — „Я ніколи чейже не просив у вас грошей, хоч ви маєте їх багато! Але обіцяйте, що не зрадите мене! Я мушу шукати країни, де я міг би наново зачати життя; без перепоп моєї минувшини. Моя батьківщина за тісна. Я все був в тривозі, що стріну когось, хто пізнає мене“.

„Не бійтеся мене“. Відвернулася від нього. „Я довго зачистляла вас до померших“.

Ремсон вернувся на поклад другої класи з почуванням вдячності для неї. Вона дала йому слово, і з досвіду знав, що може їй довіряти.

Була вже осьма вечором. Невиносимо гаряче і пасажирі лежали на покладі, на низьких лежанках. Усюди чути було зідхання.

Корабельна машина безпереривно стукотіла і крім неї не доходив ніякий звук, бо і найбільш балакучі теж замовкли. Пажнове не могли навіть вдержати вогню в папіросах. Але неспо-

дівано сталося щось, що пробудило дещо життя в охлялих пасажирів. Задзвонив телеграф до машинового відділу. Другий містокомандант корабля зійшов з командного містка, побіг через поклад до каюти команданта і застукав до дверей. З криком сказав кілька слів і знову бігом подався на своє місце.

Хвилину пізніше командант вийшов зі своєї каюти. Знову задзвонив телеграф і „Скотленд“ почав плисти повільніше. Це оживило пасажирів, вони піднялися зі своїх місць і стали розпитувати про причини зменшення скорости корабля.

Один з містокомандантів розказував, що саме переговорювали з тифозним кораблем.

Вістка відразу поставила пасажирів на ноги. Вони побігли на край корабля і дивилися у лискучу воду. Сотню метрів відтіля стояв корабель. Підніс прапор до половини машту і робив зворушливе вражіння на глядачів. Далековидом можна було бачити, що він повний людей, які бігали сюди й туди по покладі. Один містокомандант відчитував, що вони сигналізували, а це було:

„Корабель „Батавія“ з Калькути, в дорозі до Дзіддад з прочанами. На кораблі тиф. Командант корабля і корабельний лікар померли. Просить ліків і лікаря“.

Зараз опісля спустилося з „Батавії“ на воду човно. Командант корабля і лікар „Скотленду“ стояли на помості балакаючи між собою.

„Це човно не сміє причалити до нас“, — сказав лікар. — „На це не можемо наражуватися“.

„Що ж тоді ми вдіємо“? — промовив командант. Не можу їм відмовити допомі. Це ж було б нелюдяне і з тим я не погоджуюся“.

„Перенесім харчі і ліки на одно з наших човнів — спустім його на море, а вони самі нехай догонять його“.

„Так, це можемо зробити“, — відповів командант і приказав кільком морякам вислати човно, але знову звернувся до молодого чоловіка:

„Але вони теж просять лікаря“?

Лікар здвигнув раменами.

„Правда, але тепер я рішуче не можу покинути корабля. В мене є багато недужих, які поважно хорі.“

Лікар „Скотленду“ був в суті речі більше елегантом ніж практикуючим. Він лише носив білий однострій з блискучими золотими гузиками. Крім цього був дуже вправний в ліченні жінок,

що терпіли на морську недугу, але до піклування тифозним кораблем в нього не було здібности.

„Ні, очевидно, ми не можемо лишитися без вас“ — командант поважно притакнув головою. — „Але важко для команданта „Батавії“ самому радити собі без лікаря“.

Коли човно „Батавії“ зблизилося, сигналізовано йому, щоби повернулося забрати човно „Скотленду“.

Ремсон вже два рази спішив на найвищий поклад, але один з містокомандантів все загороджував дорогу.

„Я мушу балакати з командантом“, — казав Ремсон, — це діло найбільшої ваги“.

„Командант зайнятий“, — звучала коротка відповідь. — „Мусите ждати, аж будемо готові“.

„Не хочу ждати“, — люто відповів Ремсон. — „Вступіться з дороги кажу“! — Рішуче відштовхнув мужчину і побіг до команданта, який ще балакав з корабельним лікарем.

„Капітане Лінкольн“, — зачав — „я чув, що на кораблі „Батавія“ потребуєть лікаря, чи ні“? — Командант відвернувся і здивовано глядів на нього. Не міг пригадати собі, чи він коли-небудь бачив його передше.

„Так“, — відповів, — „але до чого ж вам це потрібно знати“?

„Так“, — продовжав, — думаю предложити вам свою поміч. Я саме є лікарем і це для мене було б пригожим, коли б за вашим дозволом, міг допомгти недужим“.

„Пригожим“! — Командант подобав на живий знак питання.

„Так, для мене найбільшою ласкою, яку людина може виявити другій“.

Командант питаюче глянув на свого корабельного лікара. — „Але, але ви не нотовані на кораблі як лікар“ — за протестував.

„Ні, я зараз готов вас переконати, що я є лікарем — якщо схочете мене випитувати“.

„Чи ви основно передумали над тим, що хочете зробити“? — питав командант. „Дуже імовірно, що ви живим не вернете“.

„Я цього добре свідомий“, — спокійно відповів Ремсон.

„Нє“ — говорив командант, — в такому випадку ви можете порозумітися з корабельним лікарем — скільки потребуватимете ліків. Якщо б ви бажали післати поздоровлення батькам і друзям, так це можете зробити бездротним телеграфом“. „Дякую, але не маю кому посилати.“

Скоро розійшлася по кораблі вістка, що один добродій між пасажирами другої кляси — один мужчина, якого ніхто не знав, добровільно запропонував свою поміч „Батавії“.

Відразу стався обектом загального заінтересування і зацікавлення. Хто це? Як називається? Ах, він лікар. Так, що він людина розумна, на це вказує й вигляд і поверхня. Але це теж і все, що можна було про нього знати.

Коли вкінці Ремсон прийшов на поміст, мусів перейти між двома рядами цікавих пасажирів.

Випрямлений і з піднесеною головою ішов як людина свідомо, що взяла на себе ризиковне завдання і приймав погляди подиву, але без гордості.

Не оглядаючись, всів до вибраного для нього човна і відчалив від корабля.

Сильними ударами весел переплив воду, тоді, коли пасажири напів висіли на поруччю — корабля.

Коли Ремсон відплив десять метрів, задзвенів гонг в машинній галі і „Скотленд“ вільно рушив вперед.

„Щасливої подорожі“. — крикнув Ремсон, вимахуючи капелюхом. — Ви справді сміливий мужчина — ми ніколи вас не забудемо“.

Греміми оклики з великого корабля, а жінки маяли хустками. Ремсон рукою відповів, а на його обличчі заяснила тріумфальна усмішка. Тоді надійшла жінка, пробуджена окликами і запитала: „Що сталось“?

Один молодший добродій — пальцем вказувано на човно, — піднявся небезпечного діла; він лікар і добровільно предложив свою поміч тифозному кораблеві,

„Хто він“? — запиталася скоро.

Називається Ремсон — є лікарем, і проживав між пасажирами другої кляси. Більше не відомо про нього.

Жінка зблідла на лиці. Без слова обернулася і подалася на передню частину корабля. Там задержалась і zarazом слідкувала за човном, що прямувало до „Батавії“.

Ремсон мабуть побачив її, бо несподівано піднявся в човні і здоровив своїм соняшним шоломом.

Пасажири на „Скотленді“ вірили, що це є останній привіт, який їм шле і наново посилали йому поздоровлення.

Асе молода жінка лишилася на своїм місці як скаменіла — бачила, як причалував до тифозного корабля. — Потім піднявся

прапор на „Батавії“ і з переднього мачту сигналізовано: „Подяка за поміч“!

Тоді пасажери розійшлися у всіх напрямках корабля, а більшість подалась до своїх кают, щоб переодягнутися до обіду. Але жінка ще лишилася на своєму місці. Простір між обома кораблями більше і більше зростав і вкінці вона бачила „Батавію“ лише як точку на обрії.

Поволи хилить голову, клякає при поруччю корабля і ховає лице в долонях.

„Ох — чому він передше не проявляв відваги? — безнадійно रिдала. Чому він все показувався таким боягузом і слабодухом — а нині так сміливим в рішаючій моменті?“

Якась рука диткнула її рамени. Встає — це найкраща приятелька, що товаришила їй в подорожі.

„Я не могла вас найти — хоч всюди шукала. Я побоювалася, щоб ви не захворіли від страшної спеки.“

„Ні, — відповіла жінка, важко спіраючись на поруччя. „Ви цього не знали — ніхто тут не знає — але цей герой, що причалив до „Батавії“, це — це мій чоловік“.

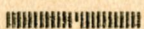
„Чи ви не знали, що він тут на кораблі?“

„Так, — я навіть балакала з ним — і задумувала прожити йому наново зачати спільне життя... я лиш не знала, чи він любить мене, але...“

„Ви ж плачете...“

„... нині вже знаю...“

З англійської мови переклав І. Ч.

Г. Костельник.

Іскри.

(Докінчення).

Муха на вікні.

— От нещастя якесь! Отвір є, світло переходить через нього, як усюди, де нема нічого, а мене щось не пускає! Ще про таке я не чула, щоб ніщо становило таку перешкоду, як мур, Попробую трохи вище... Не пускає!. Попробую нижче... Не пускає! От нещастя якесь!

— Треба видержати! Може за хвилику та біда уступиться.

— Або може мої крила задервіли? Попробую...